

Zweedse imkers te gast bij Utrechtse bijenhouders

door Frans Dieden

In mijn reisverslag van het bezoek van de leden van de Utrechtse subvereniging aan Zweden - opgenomen in het Maandschrift voor de bijenteelt 1990 (9): p. 240 - spreek ik de hoop uit onze Zweedse imkervrienden in Nederland te mogen verwelkomen. Op dinsdag 11 juni 1991 is het zover en arriveren per trein vanuit Zweden negen leden van de Södra Marks Imkersvereniging te Horred e.o. De Utrechtse bijenhouders hebben aardig wat internationale contacten gelegd en zijn intussen bedreven in de organisatie van een interessant programma voor buitenlandse gasten. Het mag weleens gezegd worden dat wij op bijengebied in 't algemeen en sociale insecten in het bijzonder heel wat te bieden hebben. Na verwelkoming op 11 juni 's avonds door onze voorzitter op het tijdelijk adres van onze gasten, de jeugdherberg Rhijnauwen, even buiten de stad in een prachtige -bijna Zweedse- omgeving, gaat de volgende ochtend het veelzijdige programma van start. De botanische tuinen van de Rijksuniversiteit zijn ons eerste programmaonderdeel. We wandelen samen met een groot aantal leden van onze vereniging door de kassen met tropische bloemen en planten, de rots-tuin, de heidetuin achter het Fort en de per familie gesorteerde bloemen- en plantenvakken. Een korte uitleg over de geschiedenis en de indeling van de tuinen door een van de medewerkers completeert het bezoek. Hierna vertrekken we naar de vlakbij gelegen bijenstal van Theo de Ronde in het park Bloeiendaal. Een klein park aan de rand van Utrecht, tot voor kort bedreigd door oprukkende kantoorpaleizen, maar dankzij de inzet van de Stichting Bloeiendaal wellicht voor de toekomst gespaard. Op deze unieke plek in de stad met zijn bijzondere flora en fauna en onverwachte stilte, imkert Theo al vele jaren met groot plezier. Daar bezichtigen we de bijenstal en picknicken onder een groot oranje zeil, zodat de broodjes droog blijven en de mede extra zacht van kleur is. We spreken met elkaar een Hollands-Zweeds bijentaaltje dat iedereen uitstekend verstaat. De varroamijt is het onderwerp van gesprek en voor het eerst zien Zweedse imkers op de onderleggers van Theo's bijenkasten een enkele varroamijt. "Net krabjes", menen de Zweedse imkers. Het is belangrijk voor hen de mijten

te herkennen, immers het varroamijttijdperk is ook in Zweden aangebroken. Was vorig jaar het vasteland van Zweden nog varroamijtvrij, dit jaar zijn in Zuid-Zweden de eerste besmette volken gevonden en komt de mijt voor deze imkers uit Midden-Zweden erg dichtbij. Zij maken zich zorgen over de bestrijding, want een in ons land toegelaten en tot op heden effectief werkend middel als Perizine is in Zweden nog taboe. Na de picknick gaat het gezelschap naar de Rijksuniversiteit Utrecht, afdeling Sociale Insekten. We worden daar verwelkomd door Marie-José Duchateau, de hommelsdeskundige bij uitstek, die ons door middel van een prachtige diaserie "het leven van de aardhommel" presenteert. Een onderwerp waarvoor bij de Zweedse imkers bijzondere belangstelling bestaat,

113

De Zweedse imkers "pakken uit"

vanwege de toenemende inzet van de aardhommel als bestuivingsinsect. De Zweden willen daar het fijne van weten en stellen veel vragen over het kweken van hommels. Met grote belangstelling bekijken zij de hommelsvliegkooien, waar de bevruchting van de hommelskoninginnen onder gecontroleerde omstandigheden plaatsvindt. Ook de kweekvolkjes in de aparte kweekkamer, waar de tropische temperatuur een schril contrast vormt met het koude juniweer buiten, krijgen alle aandacht. Aan de overkant van de gang verwacht Dirk Koedam ons. Hij laat ons de kolonies angelloze bijen zien en vertelt op een heldere wijze welke onderzoeken hier worden verricht naar het sociale gedrag van deze boeiende bijenvolkjes en hoe deze onderzoeken

ken worden uitgevoerd. De videoapparatuur laat ons doordringen tot het binnenste van de bijenvolkjes en registreert haarscherp de verrichtingen in het volk, zoals het leggen van de eitjes door de koningin en de activiteiten van de werksters. Het onderzoek op de universiteit maakt grote indruk op ons. De inmiddels heftig vallende regen maant de chauffeurs die de auto's ophalen tot een felle sprint, waarna de tocht richting Odijk gaat, waar Arie de Leeuw ons rondleidt door het fraaie bijenteeltmuseum. Zo stilaan is de avond in zicht en schuiven we de stoelen aan aan de lange tafel in het pannenkoekenrestaurant "Aan de Vork", gelegen naast het museum. De Zweedse imkers genieten op kosten van de subvereniging Bunnik-Houten, waartoe ook Odijk behoort, van een echte Hollandse pannenkoek. De Utrechtse imkers genieten niet minder, al is het op eigen kosten. De avond wordt besloten bij de voorzitter thuis onder het genot van koffie en een glaasje. De bijenstand in de tuin, wordt met kennersogen bekeken. De Zweedse dames zijn vooral geïnteresseerd in onze huis-gewoonten. De tweede dag is het vroeg opstaan geblazen voor een bezoek aan de bloemenveiling van Aalsmeer, de grootste ter wereld. Jan Pauw, contactman kwekers, is onze gastheer en wat voor een. Bloemen houden van mensen, maar dat Jan Pauw van bloemen houdt is meteen overduidelijk. Met verve laat hij ons het gehele veilingproces zien en de onmetelijke ruimten waarin zich dat afspeelt. Van aanvoer ('s nachts), via veiling ('s morgensvroeg), naar distributie over de hele wereld. Hij neemt ons mee over de werkvloer waar de bloemenkarretjes in lange treinen langs ons heen rijden in zo'n aantal dat we ons op de Parijse périphérique (rondweg) wanen. We staan versteld van de gigantische hoeveelheden bloemen die hier dagelijks in de hypermoderne veilingzalen van eigenaar wisselen en de supersnelle computers die al deze transacties registreren. En dan te bedenken dat de omzet binnen tien jaar zal zijn verdubbeld, terwijl er nu per jaar al 3,5 miljard bloemen en 370 miljoen planten worden geveild. De goed verzorgde lunch in het bedrijfsrestaurant wordt ons door de veiling aangeboden en geeft volop gelegenheid na te praten over onze unieke tocht door het onmetelijke Aalsmeerse veilingcomplex. Een van de Zweedse imkers biedt Jan Pauw als dank een prachtig boekje houten tulpen aan. De door de imker zelf vervaardigde bloemen verrassen Jan zichtbaar. Onze tolk en Zweeds imkeres Maria Elmgren wordt namens de veiling een prachtige bos bloemen aangeboden. Niets is aan het toeval overgelaten! We vervolgen onze tocht terug naar Utrecht waar we in het loofbos van slot Zuilen de bijenstal van Arie en Janny de

Leeuw bezoeken. Daarna volgt een leerzame rondleiding door het fraaie slot Zuilen, waarbij de gids in rap tempo imposante adellijke familienamen uit de geschiedenis van het slot vermeldt, waarover onze tolk zo nu en dan bijna struikelt. Een glaasje fris gunt onze inmiddels vermoeide benen wat rust. Dan vertrekken we naar de stad Utrecht waar we langs gracht- en werfkelders wandelen en onze Zweedse vrienden met trots de domtoren wijzen. Zo komen we aan de Neude en gebruiken daar in het Griekse restaurant de maaltijd. De uitroep van een van de Zweden bij het betalen van de rekening, "I'm a millionaire", maakt duidelijk dat het eten in een restaurant in Zweden aanmerkelijk duurder moet zijn. Met deze kennis kan er bij Venetia ook nog wel een reuze formaat ijsje af. Zo eindigt de tweede programmadag en gaat ieder weldadig vermoeid naar huis en herberg. De derde programmadag begint bij het Hoofdbestuur en het Bijenhuis te Wageningen. Hoofdbestuur lid Peter Peels ontvangt ons en vertelt over de organisatie van de Nederlandse imkers. Na een kopje koffie bekijken we een videofilm uit de aanvangsjaren van de varroamijtbesmetting in Nederland: de tijd vanaf 1983, waarin we naarstig en nerveus zoeken naar een mogelijkheid om de varroamijt onder de knie te krijgen, zoals tabaksrookbehandeling, darreraatmethode en Folbex. De huidige inzichten zijn intussen nogal gewijzigd en de mierezuurbehandeling en bestrijding met Perizine zijn de meest effectieve methoden van dit moment. Daarin - zo werd de Zweden duidelijk - hebben zij een voordeel, omdat door imkers uit andere landen inmiddels veel ervaring is opgedaan met de behandeling van de met varroamijten besmette bijenvolken. Hoofdbestuur lid Frans Janssen leidt ons rond in de drachtplantentuin en bekijkt met hen de bijenstallen. Een demonstratie met de kunststraatmachine is het terrein van bedrijfsleider Roel ten Klei, die vervolgens de

'Tusen tak'

gasten naar zijn winkel loodst in de hoop de omzetcijfers van het Bijenhuis te verhogen. Een eenvoudige lunch, aangeboden door het Hoofdbestuur, besluit deze leerzame excursie. Daarna is er voor de Zweedse imkers een noodgedwongen maar welkome rustpauze in de jeugdherberg. Zo kunnen de Utrechtse imkers de voorbereidingen treffen voor een barbecue op het terrein van de biologisch-dynamische tuin "de Aardvlo" achter Amelisseweerd. De Zweden bezoeken voor de aanvang van de barbecue de "Aardvlo". De biologisch-dynamische teeltwijze van bloemen en groenten wordt uitgelegd. Ook de daar aanwezige bijenstanden worden niet vergeten en tot verrassing van de Zweden wordt door Bert van den Berg op dat moment met vakmanschap een volk van de ene in de andere korf gejaagd. Als alle deelnemers aan de barbecue zijn binnengedruppeld, gloeien de briketten en kan voor de ruim veertig Utrechtse en negen Zweedse imkers het barbecuefestijn aanvangen. Zo begint het laatste onderdeel van een vlekkeloos verlopen programma. Tegen het einde van de barbecue komt een regen van cadeaus op ons neer als de Zweedse imkers gaan uitpakken; het geeft de vriendschap weer die spontaan is gegroeid. Een van de cadeaus is een videofilm over kunstmatige inseminatie, die onze vereniging te zijner tijd gaarne in bruikleen geeft aan de door het

Hoofdbestuur geplande K.I. cursus. Met een "Tusen tak" over en weer eindigt een internationale imkersontmoeting die zeker een vervolg zal krijgen.

Bedankt!

Dank aan alle werkers in het Bijenhuis te Wageningen De imkers van Södra Marks imkervereniging in Zweden willen U bij deze hartelijk danken voor het bezoek dat zij samen met de subvereniging uit Utrecht aan u mochten brengen. Het Bijenhuis is werkelijk de moeite waard om te zien. Ook de tuin was heel interessant, de wens van iedere imker: nectar en stuifmeel het hele jaar door! Het materiaal en andere aan het imkeren verwante inkopen zijn voor ons tastbare herinneringen aan onze gezellige uren in het bijenhuis.

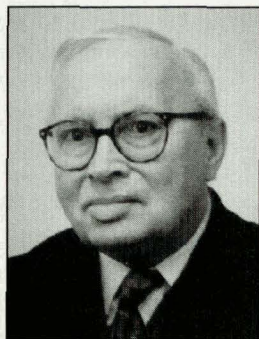
Wij wensen u succes met uw werk en een prettige zomer.

Met vriendelijke groeten,
Södra Marks imkervereniging Maria Elmgren

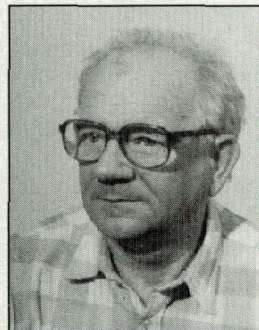
Nawoord van de redactie

Helaas kon dit verslag van het bezoek van de Zweedse imkers aan subvereniging Utrecht niet eerder geplaatst worden. De redactie heeft het verslag reeds in juni 1991 ontvangen, maar door ruimtegebrek is het niet eerder geplaatst. Hiervoor onze excuses.

De vaste medewerkers: wie is wie?

Henk van der Kammen. *Is lid van de Bijenhoudersbond NCB, afdeling Berlicum. Houdt zich sinds 1955 met bijen bezig en doet dat met veel plezier. Verzorgde eveneens met groot genoegen sinds 1969 artikelen voor het maandblad "Bijenteelt". Zijn aandacht gaat vooral uit naar het leven en de gedragingen van de bijen. Vanuit deze interesse probeert hij te imkeren en schrijft hij zijn bijdragen. Hij hoopt deze belangstelling vol te kunnen houden en nog een aantal artikelen toe te voegen aan de welgeteld 168 die hij tot nu toe heeft geschreven.*

Jan Mous. *Geboren in 1931 in Oosterhout. Woont nu in St. Oedenrode. Is een F1 van een Friese vader en een Brabantse moeder. Hij is altijd werkzaam geweest in de potplantenteelt. Op zeventienjarige leeftijd begon hij met de bijenteelt. Zijn eerste onderricht over bijen kreeg hij van Jan van Dongen in Oosterhout, waarmee hij nu nog steeds goede contacten heeft. Is mede-oprichter van "Buckfast Belangen Verenigd" en bestuurslid van "Studie Club Bedrijfsmatig Imkeren". Houdt sinds tien jaar Buckfastbijen en denkt dat er ook onder andere rassen goede bijen zijn en heeft geen moeite met imkers die anders denken of imkeren, maar houdt wel graag hun bijen uit zijn omgeving vanwege de koninginnenteelt. Hij wil graag alles van de bijen weten (hetgeen nooit zal lukken), leest dit alles er over. Is geen geleerde, maar iemand uit de praktijk.*